

Cywilizacja niecierpliwości.

1. W XXI wieku prędkość stała się Bogiem, a czas szatanem. Niemal wszyscy chorujemy na niecierpliwość. Niektóre restauracje McDonald's podają jedzenie w ciągu 90 sekund. Wizyta lekarska trwa średnio osiem minut. Restauracja „Jedź do syta”¹ w Tokio wystawia rachunek na podstawie tempa konsumpcji: im szybciej jesz, tym mniej płacisz. Wiele punktów usługowych wywołuje zdęcia w godzinę, aby urlopowicze mogli zabrać ze sobą fotografie z wakacji. Na windę czekamy 15 sekund – później zaczynamy się niecierpliwić.

2. M. J. Ryan w książce Potęga cierpliwości wymienia więcej przykładów tego, w jakim pośpiechu żyjemy. Przyznaje, że i ona się często niecierpliwi. Denerwuje się, gdy komputer zbyt długo się uruchamia, kilka razy wciska przycisk windy myśląc, że przyjedzie szybciej. Nie lubi kolejek do kasy. Kupuje gotowe jedzenie i podgrzewa je w mikrofalówce. Żeby było szybciej.

3. Wciąż gdzieś pędzimy. Sekunda to nasz wyznacznik prędkości, w myśl hasła „nie trać ani sekundy”. Dowody są wszędzie: skrzyżowania ulic, punkty pobierania opłat na autostradach, klawisze szybkiego wybierania numerów telefonicznych, piloty. Ich istnienie w rękach niecierpliwych widzów – robiących kilka rzeczy naraz, zmieniających wciąż kanały i szybko przewijających obraz spowodowało, że autorzy przyspieszyli akcję filmów i reklam telewizyjnych.

4. Naukowcy w wielu krajach zauważają, że wzrost bogactwa i wykształcenia przynosi ze sobą stres związany z czasem. Sądzimy, że mamy go za mało i żyjemy zgodnie z tym przekonaniem. Jest to bardzo dziwne, gdyż to właśnie dzięki zdolności do planowania, czekania i upartego dążenia do celu stworzyliśmy całą naszą cywilizację. Jeszcze dziwniejsze jest to, że człowiek jest najmniej impulsywnym stworzeniem na Ziemi. Potrafimy odwlekać w czasie mniejsze i większe przyjemności, inwestować w coś, co przyniesie nam korzyści po wielu godzinach, dniach czy latach. Dlaczego więc teraz tak bardzo brakuje nam cierpliwości?

5. Pośpiech, w jakim żyjemy, wydaje się znakiem naszych czasów. Często mówimy, że „dawniej” panował większy spokój, a ludzie nie musieli tak się spieszyć i ciągle gonić. Czy na pewno? Jeśli cofniemy się do początków naszego gatunku, okaże się, że szybkie życie wcale nie jest nowym wynalazkiem. Przez setki tysięcy lat praludzie padali ofiarą silniejszych od nich drapieżników: tygrysów, niedźwiedzi, olbrzymich hien i orłów. To pod wpływem tych czynników kształtował się ludzki mózg i jego zdolności – twierdzą uczeni. Dlatego właśnie mamy dobry wzrok, szybki refleks i potrafimy zajmować się jednocześnie wieloma rzeczami.

6. Jednak rozwój cywilizacji nie byłby możliwy bez cierpliwości. Wiemy już, że dawne społeczności² zajmowały się głównie długim i nudnym zbieractwem.³ Narodziny rolnictwa tylko pogłębiły to zjawisko – człowiek musiał przez wiele miesięcy pracować w polu i czekać na zbiory. Z tego powodu musiał zaplanować swoją pracę, ulepszyć ją, część zysku przekazywał na rozwój swojej gospodarki, itd. Dzięki temu powstały miasta, banki czy uniwersytety.

7. Dopiero niedawno okazało się, że wiele rzeczy można zdobyć bez cierpliwego oczekiwania – i stąd właśnie wzięła się kariera fast-foodów⁴ i całodobowych sklepów. Wiele spraw załatwiamy bez ruszania się z miejsca. By uniknąć kolejek (czyli nie tracić czasu), przez Internet opłacamy rachunki, robimy zakupy, rezerwujemy bilety, planujemy wakacje,

inwestujemy pieniądze, szukamy pracy, mieszkań. Pośpiech wszedł nawet do rozrywki. Bez odwiedzania kiosku czy biblioteki możemy przeczytać książkę lub gazetę, posłuchać muzyki, a nawet obejrzeć film w internetowym kinie. Zwykle listy piszemy i otrzymujemy bardzo rzadko, częściej e-maile. Jednak i te są zamieniane na czaty, które pozwalają odpowiedź otrzymać od razu.

8. Zegary na rękach, ścianach i biurkach. W pojazdach, sprzęcie elektronicznym i gospodarczym. Włączasz komórkę, komputer czy telewizor i wciąż patrzysz na czas. Skutki są przykre. Technologia usunęła przerwy tak potrzebne na poprawki, sprawdzenie błędów czy ulepszenia. Efekty widać w mediach. Kiedyś między przygotowaniem materiału a jego emisją mijało sporo czasu potrzebnego np. na wywołanie zdjęć. Można było wtedy jeszcze raz sprawdzić przygotowany materiał i go poprawić.

9. Bez pośpiechu nie potrafimy się już skoncentrować.⁵ Brak czasu wpływa na nasz umysł, zmusza do ciągłej aktywności.⁶ A gdyby tak wynaleziono lekarstwo pomagające nam żyć szybciej? W jednym z opowiadań Wells⁷ napisał: „Wyobraź sobie, że masz małą fiołkę,⁸ w której ukryta jest moc⁹ pozwalająca myśleć dwukrotnie szybciej, poruszać się dwukrotnie szybciej, wykonać dwukrotnie więcej pracy w określonym czasie”. Wizje Wellsa stały się rzeczywistością. W codziennym pośpiechu sięgamy po gotowy napój energetyczny (na parzenie kawy często nie ma czasu), pobudzający do działania. Ale dodatkowa porcja energii powoduje też między innymi nadpobudliwość,¹⁰ bezsenność, rozdrażnienie,¹¹ choroby serca itp.

10. Osoby niecierpliwe częściej chorują na nadciśnienie tętnicze, a więc są bardziej zagrożone zawałem serca. Dokładny mechanizm tego zjawiska nie jest znany. Uczni podejrzewają, że to skutek przewlekłego stresu – nieodłącznego towarzysza pośpiechu. Zdolność do czekania i powściągnięcia emocji wpływa też na poziom inteligencji. Dzieci, które potrafią odmówić sobie na przykład cukierka (wiedząc, że za jakiś czas mogą dostać dwa), osiągają lepsze wyniki w testach mierzących iloraz inteligencji. Cechy takie jak inteligencja, cierpliwość i skłonność do podejmowania ryzyka są z sobą ściśle powiązane. Nic dziwnego, bo tylko dzięki nim można prawidłowo ocenić sytuację i podjąć długofalowe działania. Jeśli ktoś tego nie potrafi, skutki mogą być opłakane.

Zadanie 1. (2 pkt)

Wyjaśnij, w jakim celu autorzy artykułu podali czas trwania różnych usług, wymienionych w akapicie 1.

.....

.....

Zadanie 2. (1 pkt)

Z akapitu 1. wypisz dwa słowa, którymi autor określił czas i prędkość.

.....

.....

Zadanie 3. (1 pkt) W książce Potęga cierpliwości autorka podaje przykłady z własnego życia (akapit 2.). W jakim celu to robi?

.....

Zadanie 4. (1 pkt) O jakim przekonaniu ludzi jest mowa w akapicie 4?

.....

.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Na podstawie akapitów 4. i 6. podaj trzy umiejętności człowieka, które przyczyniły się do powstania naszej cywilizacji.

.....

.....

Zadanie 6. (1 pkt)

Niektórzy uczeni twierdzą, że mózg człowieka i jego zdolności rozwinęły się z powodu:

- A. zmian klimatycznych.
- B. konieczności zdobywania pożywienia.
- C. obrony przed dzikimi zwierzętami.
- D. osiadłego trybu życia.

Zaznacz poprawną odpowiedź. (akapit 5.)

Zadanie 7. (1 pkt)

Wymień dwie cechy, które wykształcił w człowieku strach o własne życie (akapit 5.).

.....

.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Na podstawie akapitu 7. wyjaśnij, dlaczego dzięki Internetowi oszczędzamy czas. Odpowiedź zilustruj trzema przykładami wybranymi z tekstu.

Wyjaśnienie:

.....

Przykłady:

.....

Zadanie 9. (1 pkt)

Dlaczego według autorów artykułu ludzie coraz rzadziej piszą zwykłe listy (akapit 7.)?

.....

.....

Zadanie 10. (1 pkt)

Jak pośpiech wpływa na media (akapit 8.)?

.....
.....

Zadanie 11. (2 pkt)

Podaj trzy przykłady negatywnego wpływu ciągłego pośpiechu na człowieka (akapity 9. i 10.).

.....
.....
.....

Zadanie 12. (2 pkt)

W jakim celu autorzy artykułu stosują cudzysłów w akapicie 1., a w jakim w akapicie 9.?
W akapicie 1.

.....
.....

W akapicie 9.

.....
.....

Zadanie 13. (2 pkt)

Autorzy tekstu wielokrotnie używają czasowników w 1. osobie liczby mnogiej. Podaj przykład i wyjaśnij, w jakim celu to robią.

Przykład:

.....

Wyjaśnienie:

.....
.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Głównym celem autorów tekstu pt. Cywilizacja niecierpliwości jest:

- A. pochwała przeszłości, w której nie istniał pośpiech.
- B. omówienie wad i zalet pośpiesznego życia.
- C. przedstawienie zjawiska pośpiechu w codziennym życiu i jego skutków.
- D. poszukiwanie sposobów odejścia od pośpiechu.